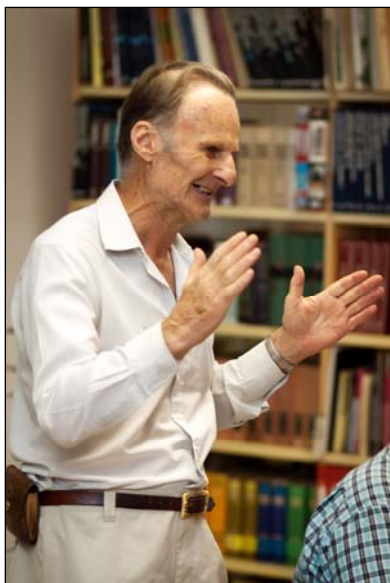

HUBERT G. WELLS KÖNYVBEMUTATÓJA

„Nekem nagy megtiszteltetés hogy itt állhatok önök előtt, Gelse a legkedvesebb hely számomra. Itt voltam rövidnadrágos gyermek (nézzék, még ma is az vagyok), innen jártam gimnáziumba, szabadidőben csúzli a zsebbe, ki a hegyre, minden innen indult, itt szerettem meg az állatokat.” – mondja Hubert G. Wells, aki a gelsei önkormányzat meghívására tartott előadást a könyvtárban. A világszerte ismert, a profi filmes szakma által elismert magyar állatidomár és vadász júniusban megjelent, „Állatidomár is ember” című kötetét mutatta be nagy érdeklődés mellett a helyi közönségnek.

Memoárjában legkalandosabb forgatásait, nem mindennapi életének legizgalmasabb eseményeit osztja meg az olvasókkal.

- Homoki-Nagy István filmje a Cimborák, Fickót, az aranyszívű vizslát, Pletykát, a kis nősténytaeszkót és Nimródot, a villogó tekintetű vadászshéját - akik kicsi koruk óta együtt nevelkedtek - útnak indítják repülőpostával a Vadászati Világkiállításra. Az állatok azonban egy ismeretlen mocsár kellős közepére érkeznek meg, ahol számos kaland révén segítik egymást a kijelölt célba. Szigethy Kálmántól ennek a filmnek a forgatása közben tanultam meg az alapokat. Számomra döntő volt, hogy odakerültem mellé, és elkezdtem hivatalosan is állatokkal foglalkozni. Szigethy Kálmán mondta: ha egyszer kutyát tudok idomítani, innen már csak egy

lépés az oroszlán.

Három évvel a Cimborák forgatása után, 1957-ben Amerikába mentem, amikor megérkeztem, mindössze annyit tudtam angolul, hogy „pizza”, ez még madarak idomításához is kevésnek bizonyult; első munkahelyem egy floridai madárparkban volt, ahol sepregetőként dolgoztam, jó élmény volt. Itt találkoztam egy volt kollégával a Homoki-Nagy filmből, akivel a Keleti partra mentünk. Pár év múlva Bécsből idehozattam vizsla kutyámat, Csárdást.

Ekkor egy New Yorki magánállatkertben dolgoztam. Kutyámnak különböző mutatókat tanítottam be, mellyel hirdetésekre, sportelőadásokra jelentkeztem.

1962-ben vettem egy leopárdkölyköt. A nagymacskaát összeszoktattam magyar vizslámmal (Csárdás fiával), majd országjárásba kezdtem a két ellenséges állattal, és 15 perces humoros bemutatókat tartottam. Egyik floridai fellépésemre odajött hozzám a Walt Disney stúdió egyik rendezője, hogy forgatókönyvet írna az állataimról. Három hónappal később, pedig mehettem az első forgatásomra. Készítettünk egy két órás tv-filmet „Az én családom egy állatsereglet” címmel. A filmállatelepen találkoztam Melvin Koontzzal, aki tudományos alapon, parancsszóval idomította az állatokat. A kollégákkal jól együtt tudtam működni. Első nagy filmem a nagy költségvetésű „Doctor Dolittle” volt, Rex Harrison főszereplésével. Itt olyan szakmabeliekkel dolgoztam együtt, akik például a Johnny Weissmüllerrel forgatott régi Tarzan-filmekben is dolgoztak. Velük lehetett tökélyre fejleszteni a támadásnak tűnő oroszlános, tigrises birkózást.

Csak egyszer kellett színésznek lennem, amikor a „Csillogó vízgyűrűk” című filmben a főszereplő vidra egy masiniszta nyakába mászik, az pedig annyira megijed, hogy meghúzza a vészféket. De itt sem kellett megszólalnom.

Kedvenc filmem a „Távol Afrikától,” a történet 80 %-a az életben is megtörtént. Négy oroszlán jelenet volt, Amerikából vittünk át Afrikába hat oroszlánt és Meryl Streep kutyáit, de páviánokkal is foglalkoztam. Az egyik nehéz jelenet az volt, amikor az oroszlánnak támadó sebességgel kell üldöznie valakit, egy másikban, pedig úgy kellett tennünk, mintha lelőtték volna a nagymacskát. Sydney Pollack rendezővel volt is kisebb nézeteltérésem, mert ezeket a jeleneteket nehéz volt elsőre megvalósítani, ő pedig dühöngött, amiért több tízezer dollárba kerül minden egyes újraforgatás. Meg kellett értetnem, hogy ember és állat épségével, sőt az életével is játszom egyszerre! Végül sikerült egy bátor kenyai lovast találni, aki a lovával addig hergelte az oroszlánt, amíg az kellő gyorsasággal nem futott. Az oroszlán lelövését pedig úgy tudtuk eljátszani, hogy egy kiásott, 20 cm mély, de befedett gödörben az állat megbotlott és elterült a kamera előtt. Az egyik másik jelenetben Meryl egy golyóálló üvegkalitkában állt. A filmben az illúzió a legfontosabb, szó sem lehet arról, hogy az állat vagy a színész megsérüljön. Az általam irányított jelenetek során soha nem történt sérülés, viszont annyira látványosra és élethűre sikerültek, hogy egyszer komolyan megfenyegettek az állatvédők. Azt hitték ugyanis, hogy a Távol Afrikától forgatásán tényleg lelőtték az oroszlánokat.

A „Ne féljünk a farkastól”-t Kanadában és Alaszkában forgattuk, 8-10 fős farkas falkával, Carroll Ballard rendezővel. A rendező nem szerette a lovakat, farkasokat, idomárokat, de azért elkészült a film. Az egyik jelentet például 8-szor kellett felvenni a rendező miatt, ahol a nagy fehér farkas felmegy a sziklához és felemeli a lábát. Végül azt nyilatkozta a rendező, hogy nem idomított farkasok szerepeltek a filmben. Ez volt az egyetlen eset, amikor nem jöttem ki a rendezővel.

A Michael Douglas és Val Kilmer főszereplésével készült „Ragadozóknak” egy igaz történetet elevenítettek fel, a 19. század végén Kenyában lelőtt emberevő oroszlánokét. A filmet Dél-Afrikában forgattuk. Val Kilmernek, aki az ezredet játszotta, akkoriban Cindy Crawford volt a barátnője, és igényt tartottak az egész táborra, ezért mi azt mondtuk rendben, hívjanak repülőket és már megyünk is.

A „Sheena, a dzsungel királynője”-t a világ tíz legrosszabb filmje között tartják számon, Tanya Roberts főszereplésével; már a forgatás során kiderült, hogy nem lesz átütő siker.

A „Varázslatos körben” egy nagy erejű hím orrszarvú szerepelt, aki megmutatta erejét, áttörte a tölgyfaladát, a vascsövekből épített kerítést is, végül egy állatorvos csitította le egy fél adag nyugtatóval. Vele nem dolgoztam tovább, kenyai állatvédőknek adtam, sajnos 3 év múlva orrvadászok lelőtték.

A 100 %-os biztonság nem garantált, az idomár csak 95 %-ban tudja garantálni a biztonságot, 5 % az állaton múlik. A jaguár kivételével minden nagymacska hagyott rajtam nyomot, de három napnál tovább sosem voltam kórházban.

Az „Elza és kölykei” egyik jelenetében egy orrszarvúnak kellett üldöznie a kölyköket. Egy karámot építettünk, amibe „csalinak” ugrottunk be az asszisztensemmel. A háromtonnás állat üldözött minket, mi meg az életünkért rohantunk. A lábam alatt beszakadt egy egérfészek, hasra estem, de azonnal felugrottam, és rohantam a kerítéshez. Ahogy átugrottam, az állat feje a karámnak csapódott, kb. fél méter volt az orrszarvú és köztem.

Kafferbivaly csordát filmeztünk, a vadon élő 400 állatot a fáról szemlélve, olyan volt, mint a feketetenger. Azt mondták ne féljünk, mert csordában nem támadnak. Egy 15 állatból álló csorda egyik borjas tehene mégis felénk fordul, lehajtott fejjel, szemei kifehéredtek, de szerencsére nem tudta bevenni a kanyart, ezt is megúsztam.

A pézsmatulok az utolsó jégkorszakból visszamaradt őállat. Szarvasmarha méretű, lehajló szarvú, fogságban tartva válik igazán veszélyessé. Kanadában forgattunk, a kerítés mellett követett, különös morgást hallatott, de nem akart megtámadni, csak meg akart nyalni. Másnap a kamera előtt beugrottam a karámba, egy mozdony erejével jött felém, egy 15 m-es fa mögé ugrottam, háromszor ismételtük meg a jelenetet, majd amikor felmásztam a kerítésre, két lábra ágaskodott és a térdem hátulját megütötte.

Hubert G. Wells memoárja bemutatása mellett az érdeklődők kérdéseire is válaszolt:

- *Meséljen pár szót gyermekkoráról!*

- Szép gyermekkorom volt, mindig szerettem a falut, a természetet is akkor kedveltem meg, Horvát Istvánnal héja fészekből fiókákat vettünk ki, a kis növényeket felneveltem, kísérletet tettem a solymászatra. Elemi iskolába Gelsére jártam, ahol apácák is tanítottak, Magdolna nővérbe minden fiú szerelmes volt. Gimnáziumba Kanizsára jártam, de délután kettőre mindig itthon voltam.

- *Volt-e az állatvédőkkel konfliktusa?*

- Az állatvédőkre szükség van, minden forgatáson jelen vannak. Kevesen tudják, de ez egy nagyon jó üzlet. Több olyan állatvédelemre szakosodott személyt ismerek, aki vagyont szerzett ebből a tevékenységből. A közvélemény szemében az, aki csak védi, de nem idomítja az állatokat, csakis jó ember lehet. De azért azt nem szabad elfelejteni, hogy soha egyetlen állat sem szerepelhet úgy a filmvászonon, hogy az American Humane Association egyik munkatársa ne ellenőrizze a forgatást, és adott esetben a rendező ötletét is megvétőzhatja, ha úgy ítéli meg, hogy veszélyes az állatokra nézve az adott jelenet. Egy negatív példa: Egy los-angelesi állatmenhelyre hétfőn bevittek egy bozóttűzben megsérült szarvas gidát, a patái leégtek, el kellene altatni, de a pénteki adománygyűjtésen még bemutatják.

- *Ha ön néz egy filmet, szakmailag értékeli?*

- A jó munkát értékelem.

- *Sok helyre eljutott, a tervei valóra váltak?*

- 85 %-ban teljesült, még vannak terveim, tervezni mindig kell, új gondolatok...

- *Kedvenc állata?*

- Az oroszlán.

A könyv 15 évig íródott, azért, hogy teljes legyen az anyag, de 2010. Szilveszterén azt mondtam, befejeztem.

- *Tervei?*

- A nagy tervem Fekete István „Emberek között” című regényéből filmet forgatni; a forgatókönyv elkészült magyarul és angolul is. Magyar filmes körökben szeretnék bejutni Andy (Andrew) Vajnához. A filmet 1,5 millió dollárból lehet elkészíteni, eladható lenne művész moziba.

- *Kaliforniában hogyan él?*

Los Angelesből 50 mérföldre, északra, egy kisvárosban, vad helyen, egy kanyon mélyén, 4 ha közepén, egy kis házban, egy Jack Russel terrier társaságában.

Jakabfiné Bársony Judit